

Лінгвістичне спостереження

► Прочитайте текст. Який вид мовлення використовує автор? З'ясувати особливості побудови тексту.

- Вставай, чоловіче!
- Та ще рано.
- Та яке тобі рано?
- Геть, кажу тобі! Не стій над душою!
- Бач, ще й гнівається! Прийми хоч ноги зі шляху, дай возом проїхати!
- Це ноги не мої, мої були в чоботях!

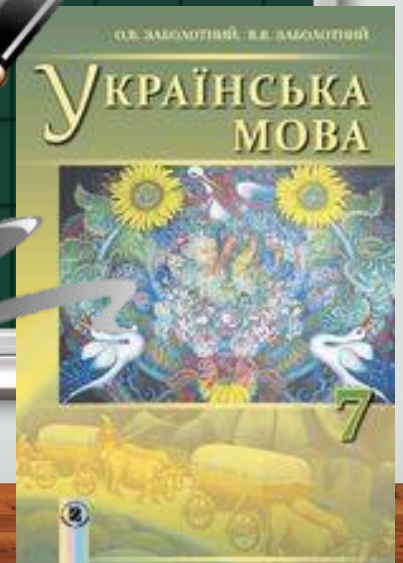
(Нар. тв.)

Шосте грудня Класна робота

Складання й розігрування діалогів
відповідно до запропонованої ситуації
спілкування з використанням у реченнях
репліках дієприкметників і
дієприкметникових зворотів (наприклад: *не
розв'язані вчасно; не виконані належним
чином; не звірені за словником, не згаяний
(час) та ін.*)

Мозковий штурм

- ◆ Яку роль відіграє спілкування в житті людини?
- ◆ Від чого воно залежить?
- ◆ Як називається розмова двох і більше осіб?
- ◆ Як називаються слова кожного учасника діалогу?
- ◆ Як вести діалог?
- ◆ У яких стилях мовлення найчастіше використовують діалог?
- ◆ Які існують правила ведення діалогу?
- ◆ Які правила ввічливої розмови ви знаєте?

Щодня ми спілкуємося з різними людьми: друзями, знайомими і незнайомими, батьками й учителями. Під час обміну думками ми повідомляємо якусь новину або відстоюємо власну позицію.

Яких вимог необхідно дотримувати, коли виникла потреба поділитися своїми думками, спостереженнями чи досвідом?

Пам'ятка

- 1.** Оберіть тему розмови.
- 2.** Дотримуйтеся теми і мети спілкування.
- 3.** Не перебивайте співрозмовника.
- 4.** Обміркуйте аргументи, щоб заохотити партнера до діалогу.
- 5.** Під час розмови дотримуйтеся етикетних норм.
- 6.** Ставтеся з повагою до думки вашого співрозмовника.

СКАЖИ ЛЮДИНІ: «ДОБРОГО ДНЯ!»

Лісовою стежинкою ідуть батько і маленький син. Довкола тиша, тільки чути, як десь далеко вистукує дятел та струмочок дзюркотить у лісовій гущавині.

Аж тут син побачив, що назустріч їм іде бабуся.

— Тату, куди бабуся йде? — питає син.

— Зустрічати або проводити, — каже батько й усміхається. — Ось як ми зустрінемося з бабусею, ти й скажеш: «Доброго дня, бабусю!»

— Навіщо ж казати ці слова? — дивується син. — Ми ж її не знаємо.

— А ось зустрінемося, скажемо бабусі ці слова, тоді й побачиш, навіщо.

Ось і бабуся.

— Доброго дня, бабусю! — каже син.

— Доброго дня,— каже батько.

— Доброго вам здоров'я,— відповідає бабуся і усміхається.

І хлопчик побачив: усе довкола змінилось. Сонце засяяло яскравіше. Верховіттям дерев пробіг легенький вітерець, і листя заграло, затремтіло. У кущах заспівали пташки — раніше їх і не чути було.

На душі в хлопчика стало легко.

— Чому це воно так? —
питається син.

► *Дайте відповіді на запитання.*

◆ Чи траплялися схожі ситуації у вашому житті?

◆ Чи зрозумів хлопчик, чому так сказав йому батько? Чи буде він чемним і надалі?

◆ У яких рядках сформульована основна думка оповідання?

► Прочитайте останній рядок тексту.
Уявіть ситуацію, продовжте текст-діалог.

СКЛАДАННЯ ДІАЛОГІВ

Прочитайте початок розмови двох товаришів. Уявіть мовленнєву ситуацію.

— Мої вітання, Євгене!

— Привіт, Сергію!

— У мене є гарна ідея! Давай сьогодні разом пограємо в комп'ютерні ігри. Я спробую створити нову трасу...

— Це, звичайно, добре, але я вже свій час сьогодні біля комп'ютера використав.

— Як це?

— Такий у мене розпорядок дня.

— Ти що? Не зрозумів...

— ...

Пригадайте, що таке дієприкметник. Продовжіть діалог, дискутуючи про розпорядок дня Євгена, використовуючи в репліках дієприкметники.

Наприклад, розвинена (людина), витрачений (час), досягнутий (успіх), докладені (зусилля), заслужена (перемога), тощо.

ТВОРЧЕ МОДЕЛЮВАННЯ

Прочитайте. Вставте пропущені репліки, поміркувавши, яких саме реплік бракує в діалогічному тексті

- Маринко, ти коли приїхала?
- У неділю!
- ...?
- Я брала участь в олімпіаді з математики. Було багато учасників, але я посіла друге місце, бо наполегливо готувалася.
- ...?
- Моя сестра вступила до університету, тепер вона — студентка, я теж мрію навчатися у вузі.
- ...?
- Хочу в майбутньому займатися улюбленою справою, а для цього зараз потрібно гарно вчитися. А ти хіба не мрієш про навчання в університеті?
- ...
- Гадаю, що всього можна досягти, маючи бажання і наполегливість.

ВИДИ ДІАЛОГУ

Вид діалогу	Опис
Розмова	Під час такого спілкування співрозмовники обмінюються інформацією щодо певного питання.
Обговорення	Діалог передбачає розбір певної проблеми під час спілкування. Реалізація можлива на дебатах, міжособистісному спілкуванні.
Суперечка	У такому діалозі учасники обмінюються думками та знаннями для розв'язання проблеми чи з'ясування істини. Погляди співрозмовників у суперечці часто відрізняються.

Завдання

Складіть діалог (8-10 реплік без врахування слів мовленнєвого етикету) на одну із запропонованих тем. У діалозі використайте дієприкметники та дієприкметникові звороти (їх необхідно підкреслити). Перевірте написане та надішліть учителю.

► Складіть діалог-розмову, що міг би відбутися між двома друзями, один (одна) з яких через хворобу не відвідує заняття у школі.

► Складіть діалог-суперечку, що міг би відбутися між двома учнями, в якому порушено проблему, для чого потрібно гарно навчатися.

► Складіть діалог-обговорення, що міг би відбутися між двома учнями після відвідування ними цікавого фільму.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

- <https://vseosvita.ua/library/skladanna-j-rozigruvanna-dialogiv-vidpovidno-do-zaproponovanoi-situacii-spilkuvanna-z-elementami-zauvazen-propozicij-iz-vikoristannam-u-recennah-repli-475388.ht>

